

8.12.2021

Poliisitarkastaja Jari Pajunen

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

HE 220/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksista ja siihen liittyviksi laeiksi. Sisäministeriö lausuu esityksestä seuraavaa.

Esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki. Ehdotetussa laissa säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuudesta tiellä, rautatiellä ja muussa raideliikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappaletavaran kuljetuksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella. Lain tarkoitus olisi ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Laki sisältäisi säännökset eri kuljetusosapuolten vastuista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki uudistettaisiin siten, että lain rakenne, sääntelykokonaisuudet ja alemman asteisten säädösten ja määräysten valtuussäännökset olisivat nykyistä selkeämmät, tarkkarajaisemmat sekä johdonmukaisemmat. Asetustasoisia säännöksiä siirrettäisiin lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla. Myös seuraamusjärjestelmää uudistettaisiin ja käyttöön otettaisiin liikennevirhemaksu tieliikennelain ja ajoneuvolain ta-
paan.

Lausunto

Yleisesti sisäministeriö katsoo, että esityksen tavoitteet ovat kannatettavia.

8.12.2021

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksista

Vaarallisten aineiden kuljetuksissa on oltava muun muassa tietoja kuljetuksessa olevista vaarallisista aineista (10 §), ajoneuvojen hyväksynnästä ja katsastuksesta (17 §), pakkauksen, säiliön ja irtotavarakontin vaatimuksenmukaisuudesta (24 §), vaarallisten aineiden kuljettajan ajolupa tiekuljetuksesta (45 §) sekä tie- ja rautatiekuljetuksen turvatoimet (52 §). Valvonnan toteuttamiseksi olisi perusteltua säätää, että asiakirjat olisi esitettävä pyynnöstä valvontaviranomaiselle.

123 § Valvontasuunnitelma

Ehdotetun uuden vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 123 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaiselle velvoite laatia valvontasuunnitelma. Säännöksestä tai sen esitöistä ei sisäministeriön arvion mukaan käy selkeästi ilmi, voiko valvontasuunnitelma olla usean valvontaviranomaisen yhteinen vai tuleeko jokaisen valvontaviranomaisen laatia oma erillinen suunnitelma. Ottaen huomioon valvontaviranomaisten tehtävien jakautumisen poliisille, Tulille ja Rajavartiolaitokselle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle säädettävän yhteensovittamisvastuun, olisi perusteltua ja tarkoituksenmukaista, että valvontaviranomaiset voisivat laatia yhteisen valvontasuunnitelman. Tarvittaessa yhteistä valvontasuunnitelmaa voisi täydentää viranomaiskohtaisilla tarkentavilla suunnitelmilla.

142 § Kuljetuksen ja kuljetusvälineen turvallisuusvaatimuksia koskevien säännösten rikkominen

Esityksen 14 §:ssä säädettäisiin kuorman käsittelystä tiekuljetuksesta. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan tiekuljetuksessa pakottavassa tilanteessa tarvittavasta pidempiaikaisesta pysäköinnistä on ilmoitettava paikalliselle poliisille. 14 §:n 4 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säädöksiä muun muassa ilmoituksen tekemisen määräajoista. Sisäministeriö esittää, että tämän ilmoituksen tekemättä jättäminen säädettäisiin 142 § 3 momentissa rangaistavaksi.

Esityksellä on vaikutuksia poliisille. Esitetty kokonaisuudistus aiheuttaa tarvetta muun muassa tietojärjestelmien päivittämiselle. Seuraamusjärjestelmän muutokset tulee päivittää tietojärjestelmiin ja päivittää ohjeistukseen. Näillä on kustannusvaikutuksia poliisille.

Muuta

Sisäministeriö pitää välttämättömänä, että pelastuslain mukainen ulkoinen pelastussuunnitelma laaditaan jatkossakin ratapihalle ja satama-alueelle, jonka kautta kuljetetaan merkittäviä määriä vaarallisia aineita, yhtenäisen lainsäädännön perusteella. Tästä syystä on välttämätöntä, että pelastuslain 48 § sekä sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista (1286/2019) päivitetään saman aikaisesti VAK-uudistuksen kanssa. Muussa tapauksessa VAK-ratapihoja ei enää määritettäisi lainsäädännössä ja nykyisiä turvallisuusratkaisuja olisi haasteellista edellyttää VAK-uudistuksen jälkeen. Sisäministeriön pelastusosasto valmistelee hallituksen esitystä eduskunnalle pelastuslain 40 ja 48 §:n muuttamiseksi ja pelastuslain muutos on tarkoitus saada voimaan samanaikaisesti VAK-uudistuksen kanssa.

Lausunto

8.12.2021

Laki turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta

21 § Suppean henkilöturvallisuusselvityksen piiriin kuuluvat tehtävät

Esitysluonnokseen sisältyy ehdotus turvallisuusselvityslain (726/2014) 21 §:n muuttamisesta. Turvallisuusselvityslain 21 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 kohta, jonka mukaan suppea henkilöturvallisuusselvitys voitaisiin laatia sellaiseen palvelussuhteeseen tai toimeksiantotehtävää suorittamaan valittavasta taikka palvelussuhdetta tai toimeksiantotehtävää hoitavasta, joka työskentelee vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvissä tehtävissä taikka muutoin voi saada kuljetuksen aikana haltuunsa merkittäviä määriä vaarallisia aineita, joiden asiattomalla käsittelyllä voidaan aiheuttaa vahinkoa laajalle alueelle tai suurelle määrälle ihmisiä.

Sisäministeriö pitää esitettyä muutosta perusteltuna. Sisäministeriö kuitenkin esittää, että perusmuotoinen turvallisuusmenettelyn olisi mahdollista vaarallisimpien aineiden kuljetustehtävissä työskentelevien osalta. Tällä tavalla pystyttäisiin tehokkaammin ennalta estämään vaarallisimpien aineiden kuljetukseen kohdistuvia uhkia. Perusmuotoisella turvallisuusselvityksellä pystyttäisiin suppeaa turvallisuusselvitystä tehokkaammin ennakolta ehkäisemään esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetuksiin mahdollisesti kohdistuvaa terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden uhkaa. Suppeassa selvityksessä ei ole mahdollista hyödyntää Suojelupoliisin tiedustelutietoja tai Keskusrikospoliisin ilmoittamia tietoja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyen.

Muilta osin sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa.